

Həyatda elə insanlar var ki, onlarda tükənmə-yən bir enerji, işq var. Sanki ana təbiət onlara xüsusi vergi verib: özlərini təmkinli, sadə və səmmimi aparsalar da, nəyə görəsə onlara təmasda olanda, yanaşı duranda, elə bil canına hərarət və işq seli axır. Nə qədər qəmli, qayğılı və gərgin olsan da könlün açılır, ruhun cılıvələnir. Bu ilahi verginin adı sevgidirmi, xeyirxahlıqdır, mərhəmətdirmi, səmimiyətdirmi, demək çətindir. İləhinin bu vergisinə sahib olan insanlar həyatdan köçəndən sonra belə, özlərindən qeyri-adi, insana xoş duyğular yaşıdan, onu isidən bir xatirə qoyub gedirlər. Eynən Fəxrəddin Gülmirzə oğlu Cavadov kimi.

sanları üçün necə yorulmadan çalışığının, çabalarının şahidi oldum. O, çetin və fövqəladə günlərin qəhrəmanıdır!"

Fəxrəddin həyata heç kimin yerinə iddia etməyən, həmişə özüne möxsus olan yerdə oturan bir şəxsiyyət idi. Ailədən, bəlkə də təbiətindən gələn ziyanlığı, səmimiyəti, ədəbli davranışları, nəzakəti danışığı ilə seçilirdi. Bu cəzibədar cizgisi bir həkim kimi də onu hamiya - xəstələrə də, həmkarlarına da, elə dost-ta-nışa da sevdirdi.

Milli Məclisin deputati, akademik Ziyad Səməzdədə 30 ilə yaxın dörtlük etdiyi, şəxsiyyəti-

ARDNS-in sabiq prezidenti Natiq Əliyev deyir: "Mərkəzi Komitədə bir işləmişdik və çox yaxın dost olduğumuzdan potensialına yaxşı bəled idim. Fəxrəddin Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasına baş həkim təyin edəndən az bir müddət sonra burada əsl inqilab baş verdi. Onun islahatlar və yenidənqurma ilə bağlı müraciətlərinə və təkliflərinə "yox" demək mümkün deyildi. Çünkü onlar neftçilərimiz, ümumilikdə xalqımız üçün çox mühüm əhəmiyyət daşıyırı. Bizim birbaşa maliyyə vəsaitimizlə MNX-ə əsaslı şəkildə təmir edildi, tamamilə yeni avadanlıq,

Xeyirxahlıq fədaisi

Tanrı səxavətilə vergilənmis bu insan 7 il əvvəl bu dünyadan qəfil köç etse də, indi varlığını qalan xatirələri ilə onu sevənlərin və təməyanların arasında dolasır, onlara xoş duyğular yaşıdır, könülleri isidir, xoş əhvalla kökləyir.

Ömür tarixçəsini vərəqləyər-kən, Fəxrəddin Cavadovun 57 il yox, sanki bir qərincə yaşadığını düşünürsən. 20 aprel 1951-ci ildə Bakı şəhərində, Buzovnanın gör-komli ziyanlarından olan Gülmirzə Cavadovun ailəsində dünyaya göz açmışdı. Ziyan atasından və gözəl həkim olan anasından in-sanlara əl tutmaq, mərhəməti olmaq, xeyirxahlıq etmək nümunəsi götürmüştər, tərbiyeli, ədəbli və əxlaqlı olmaq dörsi almışdı. Bir sözələ, bütün ruhu bu ocağın doğ-malara, yaxınlara, elə, oba-ya, Tanrının yer üzünə əşref göndərdiyi insana sevgisi, məhəbbətiyle yoxrulmuşdu. Halalliq, nə-ciblik, humanizm canına, qanına hompusmuşdu.

Orta məktəb illərində təhsil-lə, elmə yüksək marağlı ilə diq-qət çəkmişdi. Peşə seçimində isə təbiətindəki xeyirxahlıq, nə-ciblik Fəxrəddini özünə məhəmməmən olan sahəni - həkimliyi seçməyə yönəltmişdi. Uşaqlıq illərində həkimliyin çətin, məsuliyyətli peşələrdən biri olduğunu bilsə belə, bu yolu sec-məkədən çəkinməmişdi. 1968-ci ildə N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun müalicə işi fakültəsinə qəbul olunub çox ciddi seylo alı təhsil almağa başlamışdı.

Institutu bitirdikdən sonra 1975-ci ildə Bakı Şəhər Təcili Tibbi Yardım Stansiyasında sey-yar həkim kimi omək fəaliyyəti-ne başlamışdı. Deyirlər ki, özü-nü tibbə həsr etmiş insanın, həm də bu sahədə bir Tanrı vergisi, istədədi olmalıdır. İstedəd yox-dursa, həkimlik sənətini oxu-maqla öyrənmək mümkün deyil. Bu, özünü ağ xalathı gənc hə-kimdə artıq institut illərində göstərməye başlamışdı və əmək fəaliyyətinin elə ilk dövründə həttə bir çoxları Fəxrəddinin xəstəyə qısa təmasdan sonra necə dəqiq diaqnoz qoymasına heyrət edirdilər. Ömrünün on gözəl illərində həyata birgə addımladıqları ömrün-gün yoldası, həm də həmkarı Gövhər xanım deyir ki, Fəxrəddin çox gö-zel klinikaçı idi. Xəstənin üzünə baxıb, zahiri əlamətlərinə görə dəqiq diaqnoz qoyurdu. Çox güclü energetiksi vardi və bircə defə ağrıyan başa toxununa ağ-ri döhrələr keçib gedirdi.

Bu keyfiyyətlər Fəxrəddinin 1977-ci ildə 5 sayılı şəhər poliklinikasında həkim-corrah işlə-məyə başladığı dövründə də özü-nün təsdiqini tapmışdı. Lakin xarakterində təkəbbür və egoiz-min yad olduğu gənc oğlan tib-bin dərinliklərinə baş vurub da-ha kamil həkim olmaq istəyində idi. Ele bu məqsədə də o, 1978-ci ildə N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutunun urologiya kafedrasında baş labo-rant, assistant kimi elmi bili-kle-rini daha da dərinləşdirməyə və peşəsini təkmilləşdirməyə davam etmişdi. Dərin bir sevgi ilə elmi iş üzərində çalışmağa baş-lamış və 1985-ci ildə Moskva vilayətinin M. Vladimirs adına Elmi-Tədqiqat İnstitutunda na-mızədlilik dissertasiyası müdafiə edərək tibb elmləri namizədi el-mi dərəcəsi almışdı. Ele həmin ildə "Uraloji katetor" ixtirasına görə SSRİ Dövlət Patent Komitəsinin müvafiq şəhadətnaməsi-ne sahib olmuşdu. Bu, gənc ali-min elmi potensialının, təsdiqini tapan və seçilən ilk uğuru olma-di.

İstedədlə, böyük perspektivlər vəd edən gənc Fəxrəddinin iş-güzarlığı, səhiyyəye bağlılıq respublikanın rəhbərliyində çalı-san müdirik insanların diqqətini çəkdi. Çox keçmədi ki, o, Azə-

baycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinə işə dəvət alı. 1986-ci ildə bu ali dövlət orqanına işə qəbul olunan Fəxrəddin Cavadov əvvəlcə elm və təhsil müəssisələri şöbəsində, 1989-cu ildən isə icimai-sosial şöbəyə telimətçi təyin olundu.

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, Azərbaycanın Xalq yazarı, özünün sədəqəti dəstu Fəxrəddini heç zaman unutmayan Elçin yazır: "Mən çox insanlar tanıyıram ki, sadə, mehribən, səmimi məxluqlar olublar. Amma elə ki, yüksək vəzifəyə getdilər, tamam deyişib başqa adam olublar. Ancaq Fəxrəddin MK-da işləyəndə, elə bil, daha artıq sadə, mehribən və xeyirxah olmuşdu".

Bu illər istedadlı gəncin yüksək insani keyfiyyətlərinə, səmimiyətinə yeni rənglər qatıldı, onun daha təvazökar bir şəxsiyyət olduğunu göstərdi. Eyni zamanda onun idarəcilik, təşkilatçılıq təcrübəsi qazanmasında çox böyük rol oynadı. Verilen tapşırıqları yüksək seviyyədə, operativ həll etmək, geniş düşüncəmək, vaxtında və düzgün qərar qəbul etmək qabiliyyəti, yüksək təşkilatçılıq bacarığı rəhbərliyin diqqətindən yayındı. Və Fəxrəddin Cavadov 1990-ci ildə sovet dövrü üçün çox gənc - 39 yaşında Azərbay-can Respublikası səhiyyə naziri-nin birinci müavini vəzifəsinə irəli çəkildi.

1996-ci ildək bu vəzifədə çalısan Fəxrəddin Cavadovun fealiyyəti ilə yaxınlardan tanış olan insanlar indi də bunu çox yüksək dəyərləndirirlər. Xalq yazi-chı Elçin yazır: "İş belə gətirdi ki, mən 1993-cü il sentyabrın 1-də Baş nazirin müavini vəzifəsinə təyin olundum, Fəxrəddin isə səhiyyə nazirinin birinci müavini vəzifəsində çalışırdı, sonra bir müddət nazir vəzifəsinə icra etdi. 1996-ci ilə qədər birgə işlədiyimiz o dövrə mən Fəxrəddini daha yaxınlardan tanıdım, onun bacarığı, işgüzarlığı, vəzifəsi ilə bağlı məsuliyət hissi daim onunla bir yerdə olurdı.

... Müstəqiliyimizin ilk illərində Azərbaycan səhiyyəsinin direçləməsində, islahatların aparılması, tibbi xidmət baxımdan keyfiyyət göstəricilərinin yüksəlməsində, yeni tibbi texnologiyaların respublikamıza gətirilməsində, səhiyyə sahəsində beynəlxalq integrasiya prosesində Fəxrəddin Cavadovun əməyi, enerjisi, təşəbbüs-karlığı az rol oynamadı".

Azərbaycan müstəqiliyinin ağır illərində, xüsusiət Ermənistanın işgalçılıq mühərabəsinin davam etdiyi bir vaxtda ölkənin səhiyyə sistemi çox ciddi problemlər qarşısında idi. Qaçqınla-ra, Qarabağ uğrunda döyüşlərde yaralanınlara, mühərbi olılları-nə və üümüyyətə, əllillərə tibbi xidmətin təşkil edilməsi, on-ların dərmanla təchiz olunması kimi ağır işlərin böyük bir qismi səhiyyə nazirinin birinci müavini kimi onun üzörünə düşürdü. Digər tərəfdən, döyüşlərinə ona qarşı qəzib kimi baxırdılar. Fəxrəddinin üstün keyfiyyətləri, gördüyü möhtəşəm işlər, əldə etdiyi uğurlar, qazandığı böyük nüfuz xüsusilə Səhiyyə Nazirliyinin və vaxtkı rəhbərini çox ciddi narahat edirdi. Bu narahatlıq son qoymaşınca bir yolu vardi - Fəxrəddin Cavadovu istədədim, biliyini, bacarığımı və təşkilatçılığını nümayiş etdirmək imkan-larından məhrum etmək. Xud-binliyin, paxılığın və qısqancli-ğın hökmü öz işini gördü və o, vəzifəsindən uzaqlaşırıldı.

Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin müavini Elsevər Ağayev yazır: "Fəxrəddin müəllim müəyyən haqşılqlar üzündən bir müddət işsiz qalmışdı. Bu çoxumuz üzəs də, ona destek verməyə elə bir imkanımız yox idi. Sonradan o, Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun prorektoru kimi peşəkar fəaliyyəti davam etdirməyə başladı".

nə, sədəqətine, insanlığa özü kimi bəled olduğu Fəxrəddin həkimdən söz düşəndə ixtiyar-sız onun gonçlik illərinə qayıdır: "1980-ci illərin əvvəllərindən Mərkəzi Komitədə işləyirdim. İlk iş birliyimiz də elə o dövrə təsadüf edir. Fəxrəddin Cavadov 1990-ci ildə sovet dövrü üçün çox gənc - 39 yaşında Azərbay-can Respublikası səhiyyə naziri-nin birinci müavini vəzifəsinə irəli çəkildi.

1996-ci ildək bu vəzifədə çalısan Fəxrəddin Cavadovun fealiyyəti ilə yaxınlardan tanış olan insanlar indi də bunu çox yüksək dəyərləndirirlər. Xalq yazi-chı Elçin yazır: "İş belə gətirdi ki, mən 1993-cü il sentyabrın 1-də Baş nazirin müavini vəzifəsinə təyin olundum, Fəxrəddin isə səhiyyə nazirinin birinci müavini vəzifəsində çalışırdı, sonra bir müddət nazir vəzifəsinə icra etdi. 1996-ci ilə qədər birgə işlədiyimiz o dövrə mən Fəxrəddini daha yaxınlardan tanıdım, onun bacarığı, işgüzarlığı, vəzifəsi ilə bağlı məsuliyət hissi daim onunla bir yerdə olurdı.

... Fəxrəddin fitri istedadda malik, çox elmlı və biliqli bir mütəxəssis olduğu üçün onun məsləhətləri də deyərlər olurdı. Yادimdadır, Fəxrəddin yanına gəlib xəstəxananın yeni avadanlıqla təchiz olunmasını minnətdarlıqla qeyd etdi və bu cihazları işlədəcək həkimlərin peşəkarlığıni artırmağa zərurət yarandığını vurguladı. Mən də onun bu təşəbbüsünü dəstəkləyib bir çox mütəxəssislərin Almaniya və Türkiyəyə göndərilməsinə razılıq verdim."

Düşüncələrinin əhatə dairəsi təkcə həkim borcunun və vəzi-fəsinin sərhədlərində dayanıb durmurdı. Tükənməyən yaradıcılık və usanmayan zəhməti ilə cəmiyyətə, mənsub olduğu xalq-a fayda vermək, ölkəsinin səhiyyəsini, tibb elmini, azərbay-canlı həkimləri, on azımdan, ya-xından tanıldığı və olduğu ölkə-lərin səhiyyə ilə yanşı, bureau-da çalışan həkimlərə bərabər səviyyədə görmək ehtiyaçı ilə yaşıyırı. Milli intellektimizin gücünə, xalqımızın potensialına, gənclərimizin istedadına inamı o qədər güclü idi ki, bu istedadın parlaması üçün ona sadəcə yol aqmağın, təkən vermeyin yetərlər olacağını düşünürdü. Bəlkə elə bu düşüncələrini həyata keçir-mək ehtirası, onu tanıyan on sa-də insanlardan, zəkasına gü-vəncli arxasız gənc istədərlər-dən tutmuş, adlı-sanlı icimai-si-yasi xadımlərə qədər hamını, Fəxrəddin Cavadov şəxsiyyəti-nin, insanlığının cəzibəsinə sa-lırdı, ovsunlayırdı.

... Onun 57 illik yaşam tərzini, fəaliyyətini addım-addım izlə-yib, xarakterini, insanlıq ruhunu dəyrindən keşfetmişdim ki, Fəxrəddin vəzifəsində böyük bir həyat eşi qayğılı. Bu qayğıda son qoymaşınca bir yolu vardi - Fəxrəddin Cavadovu istədədim, biliyini, bacarığımı və təşkilatçılığını nümayiş etdirmək imkan-larından məhrum etmək. Xud-binliyin, paxılığın və qısqancli-ğın hökmü öz işini gördü və o, vəzifəsindən uzaqlaşırıldı.

Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin müavini Elsevər Ağayev yazır: "Fəxrəddin müəllim müəyyən haqşılqlar üzündən bir müddət işsiz qalmışdı. Bu çoxumuz üzəs də, ona destek verməyə elə bir imkanımız yox idi. Sonradan o, Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun prorektoru kimi peşəkar fəaliyyəti davam etdirməyə başladı".

1998-ci ildə Ə. Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun tibbi fakültəsi üzrə prorektoru təyin olunan Fəxrəddin Cavadov, bir qədər sonra I prorektör, eyni zamanda institutun urologiya və operativ nevrologiya kafedrası üzrə dosenti vəzifəsini seçildi. Burada çalışdıqaz az bir müddət də o, ruhdan düşmür və elmi araşdırmalarını davam etdirdi.

2000-ci ilin fevralında Fəxrəddinə arzularının kiçik bir modelini reallaşdırmaq və potensi-alı ortaya qoymağı yeni bir fürsət yaradı. O, Səhiyyə Nazirliyinin tabeliyində olma-yan Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasına baş həkim təyin olundu. Azərbaycan Respublikasının sənaye və energetika naziri,

ən müasir müayinə və labarato-riya cihazları ilə təmin olundu. Xəstəxanaya yeni bir nəfəs gəldi və personal daha böyük hə-vəsət işləməyə başladı...

... Fəxrəddin fitri istedadda malik, çox elmlı və biliqli bir mütəxəssis olduğu üçün onun məsləhətləri də deyərlər olurdı. Yادimdadır, Fəxrəddin yanına gəlib xəstəxananın yeni avadanlıqla təchiz olunmasını minnətdarlıqla qeyd etdi və bu cihazları işlədəcək həkimlərin peşəkarlığıni artırmağa zərurət yarandığını vurguladı. Mən də onun bu təşəbbüsünü dəstəkləyib bir çox mütəxəssislərin Almaniya və Türkiyəyə göndərilməsinə razılıq verdim."

Bu keyfiyyətlərinin əhatə dairəsi təkcə həkim borcunun və vəzi-fəsinin sərhədlərində dayanıb durmurdı. Tükənməyən yaradıcılık və usanmayan zəhməti ilə cəmiyyətə, mənsub olduğu xalq-a fayda vermək, ölkəsinin səhiyyəsini, tibb elmini, azərbay-canlı həkimləri, on azımdan, ya-xından tanıldığı və olduğu ölkə-lərin səhiyyə ilə yanşı, bureau-da çalışan həkimlərə bərabər səviyyədə görmək ehtiyaçı ilə yaşıyırı. Onun məsləhətlərinin işinə can qoymur. Fəxrəddin müəllim "səhiyyənin inkişafı üçün nə etməli?" suallının cavabını gözəl bilirdi. Rayonlarda onun yaxın-dan istirakı ilə yaradılan diaq-nostika mərkəzlərinin işinə can qoymur. Fəxrəddin müəllim bu yollan fədakarlıqla çalışır. Hətta tanımayana da pay dəsib.

Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini, Diplomatik Akademiyasının rektori, professor Hafiz Paşayev yazır: "O, əsl xalq adamı idi. Xalq içinde böyük, onun ehtiyaclarını həssaslıqla hiss eden bu in-san öz missiyasını xalqa xid